

T a m a r a :

Bud', kdo bud', druhu nehledany,
já navždy ztracím vnitřní klid,
tvé řeči nebudu se bránit,
budu z ní tajnou radost mít.
Jestli tvůj cit však není pravý,
jestli tvá slova tají klam,
slytují se. Dobudeš snad slávy
s mou duší, i když ti ji dám?
Jsem ti snad více zapotřebí
než ty, jež neznáš, ale jsou
též krásné jako hvězdy v nebi
a jejich čistý půvab nebyl
poskvrněn rukou smrtelnou?
Dej přísahu, již nelze zrušit.
Vždyť vidíš, jaký žal mám v duši,
vidíš mé sny a strach můj též,
jak drží moje srdce v drápěch.
Ty ale všechno víš a chápeš,
Ty nade mnou se ustrneš.
Slib mi, že nepodlehneš, kdyby
zlé toulhy začly dorážet.
Nebo už přísahy a sliby
navěky plahné nezná světe?

D é m o n :

Přisáhám při prvním dni bytí
i při posledním jeho dni,
při hanbě, jež je k neomytí,
při věčném pravdy vzkršení,
přisáhám při pádu, jímž bozi
berou nám chvílky vítězné,
při tom, že spolu zase jsme,
i při loučení, které hrozí,
při duchu, jenž se nemodlí
a před mým majestátem klečí,
při andělech, co svými meči
by nejradši mě probodli,
přisáhám při nebi i pekle,
při svatyni tvé na zemi,
při slze z tvého oka steklé,
při zraku, z něž svět oněmí,
dechu tvých úst, jenž zlobný není,

hedvábné vlně kadere,
při blaženství i utrpení,
při lásce své i důvěře.
Já zřek se pomsty, láskou veden,
dívější pychy jsem se zřek.
Proradná lichočka už jedem
nezmate ničí úsudek.
Chci v míru s nebem žít, dřív podlý,
teď mlíkovat chci, chci se modlit,

41

chci v dobro zase uvěřit.
Kajčné slzy vlahý třpyt
ať na čele, jež hodno je tě,
omyle stopy plamene
a svět ať k svému konci kvete
a neuš, že beze mne..
Věť, krásu tvou, tu pravdu boží,
já chápů jako jediný.
Svou moc jsem u tvých nohou složil,
když stala ses mou svatyní.
Dám za okamžik věčnost tobě,
za chvílku lásky prastarou.
Věť, ve své lásce jako v zlobě
jsem stejně velký, Tamaro.
Tam do výše, kde sbor hvězd létá,
tě vezme jejich volný syn,
ty budeš mocnou paní světa,
má nejmilejší z přítelkyň.
Bez soucitu či pochopení
budeš se dívat po světě,
kde trvanlivá krása není,
kde pravé štěstí nekvete,
kde jsou jen zločiny a tresty,
jen mělké vášně bloudí v tmách,
kde nenávisť i lásku z cesty
vždy svede nedůstojný strach.
Což sama nevíš, jak jsou zrádné
ty lidské lásky prchavé?
Krev zářem bouří, potom zchladne
a láska s vodou odplave.
Kdo cítí nudu osamění,
jakpak se svodům ubrání,
když krev mu nová krása zpění
a nové toulhy hárání?

42

Ne, tebe čeká osud jmný,
ty nesmiš mlčky uvadnout,
ty nestaneš se otrokyní
žáhlivých, hrubých, těsných pout.
Uprostřed malosti a chladu,
neploдных naději a snah,
kde od přítele čekáš zradu
a z nepřitele nejde strach.

V modlitbách oheň tvoji vášně,
ukrytý za vysokou zdí,
nezhasne, oddělený sraše
od Boha jako od lidí.
Ne, takový tvůj úděl není,
ty jímého se dožiješ.
Čeká tě jiné utrpení
a jiné vytržení též.
Zanech svých marných dávných přání.
Kam chce, ať potácí se svět.
Chci s pychou hloubí poznávání
tě místo toho provádět.

Abys ti ve všem posloužili,
přiveď duchy poddané
i mírné lehkohé víly
povolám ke tvé ochraně.
Hvězdě, jež na východě svítí,
korunu zlatou uloupím,
chlád rosy z pňhočního kvítí
seberu, skropím zlato jím,
z červánku večerního stuhu
ozdobnou zrobím pro tvůj pas,
dám vonět květům v širém kruhu,
aby jen vůni dýchalas.
Lahodit budu tvému uchu
kouzelným hraním lákavým,
z jantaru, tyrkysu a vzduchu
ti skvostný zámek postavím.
Bohatství na dně moří skrytá
i ta, co se jen vznášejí,
vše snesu ti, co země skýtá,
jen miluji mě.

43

XI

A na její

rti, vlnící se rozechvěle,
svá ústa zlehka vložil teď.
Pronášel svůdné řeči vřelé
všem jejím prosbám v odpověď.
Ten pohled neuhýbně stálý,
který až do duše se vpálil,
v tmách nad ní blyškal se jak břit
dýky; již nelze odrazit.
Zlý duch už začal navrch mít.
Jed jeho sladkých políbení
do její hrudi rázem vnik.
Bolestný, hrozny zazněl vzlyk,
byť v šeru noci přidušeny.
Byla v něm láska, boj i snění,

44

poslední prosba o soucit
i beznadějně rozloučení
s životem, jež už nelze žít.

XIII

V tu chvíli poděl přikře stěn
se noční strážný musel brát.
Pro poplachy a na zvonění
si nesl lítinový plát.
Vtom tam, kde byla dýky cela
zastavil, přišel o svůj klid
a ruka nad kovem se chvěla,
už připravena uhodit.
Vždyť slyšel, když stát v tichu
alespoň měl to domnění,
jak líbají se dvojice ústa,
jak sten a výkřik slabě zní.
Pochyby temné zaplavily
starcovu mysl uchřadlou,
jenže hned nato, v příští chvíli
zas ticho všude zavládlo.
Jen vítr přeběh po stromech
a zlehka rozšelesť listí
a dravá horská říčka místy
šplouchala o svůj imavý břeh.

Hned slova askety a světece
si opakuje z paměti.
On úkladům se poddat nechc
zlý duch ať zase odleť.

Přežhmá křížem rozechvěle
hrudí, v které rozbouřil se cit.
Jen ať se srdce zúší v těle
a on zas může dále jít.

XIII

Jak spící vřla spaniá
ležela v rakvi. Bílé čelo
víc nežli pokrývka se skvělo,
jež její tělo halila.
Semknutá víčka v blede líci,
kdo, Bože, neřekl by však,
že pod nimi jen dříma zrak
a čeká jako na zázrak
na polibek či na denici.
Marně však zlatá záře dne
zkoušela, jestli prohlédne,
marně ta víčka bleší křídly
lhbaly rty jí blízkých lidí.
Co smrt si sevrě do svých pout,
to jí už nelze vytrhnout.

XIV

I za veselých svátků předtím
neměla úžasnější šat
Tamara nežli tentokrát
a z rodné soutěsky pár květin,
jak každé dávný věcí řád,
jí má svou vůni ovívat.
V té mrtvé ruce každý z květů
jako by šbohem říkal světu.
Nebylo v její tváři stop
po tom, že dřív než našla hrob,
prožila vášně opojení.
Teď vládl v jejích rysech klid

a krásy, jakou může mít
jen mramor, v kterém citu není,
v němž ani rozum nebhádá,
dlí v něm jen smrti záhada.
Podivný lemný úsměv zůstal
a strnul na překrásných rtech.
Kdo však si pozorně ta ústa
prohlédl, našel smutku vzdech.
Byly v něm pohrdání ledy
duše, jež všeho vzdala se
a v myslí měla naposledy
jen rozloučení bezhlasé.
V tom úsměvu byl život její,
tak marný a tak tragický,
on větší budli beznaději
než oči, zhaslé navzdýcky,
tak jako když čas večerní je
a v moři zlata už se skrývá
za horou kočár sluneční,
vsák jeho odlesk drží ve své tváři
Kavkaz, jenž hrdě v dálce ční
a malou chvilku nachem září.
Ten odlesk ale zhasne hned,

poutníkům neposkytne spásu
a nesešle jim příliv jasu
z těch výšin, kde je jenom led.

XV

Už přibuzní i se sousedy
se sešli. Gudal otrěsen
v zoufalství rve si svůj vlas šedý
a mlčky v prsa bije se.
Na svého koně hřívý bílé
nasedá k jízdě poslední.
Vyšli. Tři noci a tři dni
to potrvá, než dojdou cíle.
Kde praděd pohřben je a děd,
klid nalezne i dcera teď.
Gudalův předek v dávných časech
přepadal vsi i poutníky.
Když potom nemoc ozvala se,
kál se ten hříšník veliký,

a proto k vykoupení hříchů
kostelk stavět rozkaz dal
na tvrdé žule srázných skal,
kde větry dudy v mrtvém tichu,
kam krahujec jen zaléтал.
Tak mezi sněhy kazbeckými
se zdvihl osamělý chrám
a člověk zlý, však mrtvý nyní,
posmrtný pokoj našel tam.
A zakrátko pak hřbitov shlížel

ze skály blízké oblakům,
jako by měl být mrtvých dům
teplejší, když má k nebi blíže,
jako by úkryt poslední
byl klidnější, když odlehlý je.
Mrtvý už přece neprožije
radost či smutek dávných dní.

LERMONTOV, Michail Jur'jevič. *Démon*. Přeložil Milian DVOŘÁK. V Praze: Československý spisovatel, 2012. ISBN 978-80-7459-026-9.

(přelal Milan Dvořák)